

Yttrande

Datum
2024-06-28

Diarienummer
3.1.17-03071/2024

Regeringskansliet
Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
103 33 Stockholm

Lägesrapport om marknadsläget i jordbrukssektorn den 28 juni 2024

Jordbruksverket har fått i uppdrag av regeringen att varje månad lämna en lägesrapport över situationen i den svenska jordbrukssektorn.

Sammanfattning

Faktor	Senaste månaden	Senaste året
Världsmarknadspriser jordbruksprodukter	Svagt ökande, fallande för spannmål och oljeväxter	Ner
Världsmarknadspris för olja	Ökande	Ner
Svensk produktion – animalier	Nötkött upp, mjölk och griskött ner	Nötkött, kyckling och ägg ner, mjölk och griskött upp
Svensk produktion vegetabilier	Ökat odlingsintresse	Ner
Svenska produktpriser – vegetabilier	Upp, ner för spannmål	Ner
Svenska produktpriser animalier	Upp, ner för nötkött	Ner
Svenska produktionsmedelspriser	Oförändrade	Ner
Lönsamhet	Tillagande optimism	
Valutakurs SEK/USD	Förstärkts	Försvagats

Priserna för spannmål och oljeväxter har gått ner den senaste månaden på grund av att oron för skördebortfall till följd av ogynnsamt väder i bland annat USA och Ryssland har dämpats. Skördearbetet har även kommit i gång i vissa delar av världen, vilket innebär en ökad tillgång på spannmål som i sin tur ger lägre priser på marknaden. Även i Sverige har vädret utvecklats i gynnsam riktning för grödorna. Under juni har vädret varit mer varierande jämfört med maj då vädret var både torrare och varmare än normalt. Det är särskilt de höstsådda grödorna och vallgrödorna som gynnats av vädret medan de vårsådda grödorna är i mer varierande kondition. Året förstaskörd av vall är bärgad i stora delar av landet, avkastningen har i de flesta områden blivit mycket bra.

Prisrörelserna för såväl jordbrukets produkter som produktionsmedel har varit små de senaste månaderna. Sedan årsskiftet har avräkningspriserna gått upp med fem procent medan priserna för produktionsmedel varit oförändrade.

LRF:s gröna index för andra kvartalet 2024 visar på ökande optimism bland jordbrukarna, som för första gången sedan hösten 2021 förväntar sig tillväxt. Fallande priser på produktionsmedel och förväntningar om lägre räntekostnader är några orsaker till positiva framtidsutsikter.

Omvärldsfaktorer

Inflationstakten i Sverige, uttryckt i KPIF¹, uppgick till 2,3 procent i maj 2024, det var samma nivå som för föregående månad. Priserna för energi minskade medan priserna för bland annat livsmedel, transporter och logi ökade. Både Riksbanken och Konjunkturinstitutet ser framför sig att inflationen fortsätter att falla under 2024. Riksbanken valde att lämna styrränta oförändrad vid senaste räntebeskedet men skriver i sitt pressmeddelande att om inflationstakten står sig kan styrräntan sänkas ytterligare under andra halvåret av 2024.

Trots att Riksbanken sänkte styrräntan i maj 2024 har värdet på den svenska kronan legat stabilt och till och med förstärkts under den senaste månaden. Gentemot euron är värdet på den svenska kronan för närvarande runt 11,20 SEK.

Priset för Brentolja föll under inledningen av juni 2024 ner mot 77 dollar per fat, priserna har därefter vänt upp igen mot drygt 80 dollar per fat. Orsaken till stigande priser den senaste tiden är stark efterfrågan.

För tredje månaden i rad steg FAO:s prisindex för jordbruksprodukter under maj 2024. Prisuppgången uppgick till 1,1 procentenheter.

Priserna på de globala marknaderna för spannmål och oljevaxter har fallit den senaste månaden. Priserna påverkas alltmer av att skörden är på väg att påbörjas vilket säsongsmässigt ger en prispress neråt. Tidigare oro för skördeförfluster på grund av ogynnsamt väder, bland annat i USA och Ryssland har dessutom dämpats. I Ryssland och Ukraina har det kommit regn den senaste tiden i områden som tidigare varit drabbade av torka. Turkiet har beslutat att införa importförbud för vete fram till mitten av oktober 2024. Syftet med åtgärden är att skydda landets producenter av vete.

Varm väderlek och torka väntas ge en tidigare skördetidpunkt än normalt i Östeuropa medan sval väderlek och mycket nederbörd försenar skörden i de västra delarna av Europa.

Vid den senaste auktionen för mejeriprodukter i Nya Zeeland föll priserna med en halv procent, därmed bröts två månaders prisuppgång.

¹ KPIF står för konsumentprisindex med fast ränta och är ett mått på underliggande inflation. Det syftar till att ta bort effekten av förändrade räntesatser från KPI ([scb.se](https://www.scb.se)).

Det holländska mejeriet Campina höjer mjölkpriset för juli 2024 med 0,25 euro/100 kg till 57,50 euro/100 kg.

Kina har beslutat att inleda en granskning av EU:s export av griskött i syfte att undersöka om det förekommit prisdumpning. Kina är EU:s viktigaste exportmarknad för griskött.

Vädersituationen

Under juni 2024 har vädret i Sverige varit omväxlande med nederbörd främst i form av skurar som lokalt givit stora regnmängder. Temperaturen har varit normal eller något lägre än normalt.

Produktion, priser och handel i Sverige

Den omväxlande väderleken under juni med regn och relativt svalt väder har varit gynnsam för de flesta grödor. Den höga temperaturen och torkan under maj har påverkat de vårsådda grödorna på ett negativt sätt, men effekterna varierar bland annat beroende på tidpunkt för sådd. De höstsådda grödorna ser i nuläget ut att ha en mycket god avkastningspotential. Första skörden av vall är slutförd i stora delar av landet. Skörden har skett tidigare än normalt och avkastningen har generellt sett varit mycket god. Inte heller för övriga grödor finns det i nuläget något som pekar mot en svag skörd under 2024. Hittills har det varit möjligt att hantera angrepp av växtsjukdomar och skadegörare.

Under årets fyra första månader har produktionen av nötkött ökat med drygt sju procent medan produktionen av griskött är oförändrad. Det är främst slakten av kor som har ökat, vilket kan ge minskad slakt framöver eftersom färre kor leder till färre födda kalvar.

Antalet seminerade suggor minskade med 3 procent i maj 2024 jämfört med samma månad förra året. Hittills i år har antalet semineringar minskat med 0,4 procent.

Antalet semineringar av mjölkkor har minskat med drygt 2,5 procent under årets fyra första månader jämfört med 2023. Mellan 2022 och 2023 minskade antalet semineringar med 0,7 procent under samma tidsperiod.

Djurhållning, djurskydd och djurhälsa

Djurskydd och djurhållning

Afrikansk svinpest

Den 5 juni hävde Jordbruksverket de flesta restriktionerna i området i Västmanland som drabbats av afrikansk svinpest. Till exempel blev alla skogsbruksåtgärder tillåtna i hela den smittade zonen, inklusive att köra med motordrivna fordon i skog och mark. Foder, strö och livsmedel som skördas i den smittade zonen behöver inte längre lagras. Även begränsningar i antal personer som får vistas i skog och mark i kärnområdet tas bort och det blir tillåtet med tävlings- och träningsarrangemang. Däremot är det fortsatt förbjudet att hålla tamgrisar och vildsvin. Jakt på vildsvin är också fortsatt förbjuden. Restriktionerna gäller såväl i kärnområdet som i ytterområdet.

Som grund för lättnaderna ligger en ny riskvärdering från Statens veterinärmedicinska anstalt, SVA. Sökinsatser efter vildsvinskadaver i kärnområdet genomfördes under maj. Inga fynd som förändrar den nuvarande bilden av utbrottet gjordes och det finns heller inga tecken på pågående smittspridning.

Newcastlesjuka hos fjäderfän

Det har konstaterats två utbrott av Newcastlesjuka; ett fall hos duvor i Kalmar län och ett fall hos värphöns i Skåne län. Djuren på de respektive anläggningarna har avlivats och det pågår saneringsarbete på gårdarna. Restriktionszoner upprättades kring de drabbade anläggningarna och bedömningen är att dessa kan hävas i slutet av juni.

Fågelinfluensa hos mjölkkor i USA

Sedan mars har vi fått rapporter om fågelinfluensa hos mjölkkor i USA och även enstaka personer har drabbats. De senaste 30 dagarna har 50 kor drabbats i åtta delstater. Symtombilden hos mjölkkorna har varit nedgång i mjölkproduktion, minskat foderintag, slöhet, uttorkning och feber. Både yngre och äldre kor kan drabbas. Man uppskattar en sjuklighet på 10 procent i drabbade grupper men symtomen är övergående.

Produktprisstatistik i Sverige och EU

Det finns officiell produktprisstatistik publicerad till och med april 2024. Avräkningsprisindex för jordbruksprodukter har totalt stigit med 1,4 procent under

perioden april 2023 – april 2024. Avräkningsprisindex för vegetabilieprodukter har ökat med 3,5 procent och för animalieprodukter har indexet fallit med 0,5 procent. Bland vegetabilieprodukterna har priserna för spannmål fallit med 16 procent medan priserna har stigit för övriga vegetabilieprodukter. Mjölket har gått ner med 3 procent medan priset för kött och ägg har gått upp med några procent.

Mellan januari 2024 och april 2024 har avräkningsprisindex gått upp med fem procent. I mitten av juni sänkte ett av de ledande slakterierna avräkningspriset för nötkött med 0,50 kr/kg på grund av sämre efterfrågan.

I livsmedelsindustriledet steg priserna med 1,7 procent under perioden april 2023 – april 2024. Konsumentpriserna för livsmedel minskade med 0,3 procent under perioden april 2023 – april 2024. KPIF totalt steg med 2,3 procent under samma period.

I Euro-området var inflationen 2,6 procent i maj 2024 vilket kan jämföras med en inflation på 2,4 procent för april 2024. Under samma period ökade priserna för livsmedel med 1,8 procent.

Trots att producentpriset för mjölk i Sverige har stigit de senaste månaderna ligger det svenska priset fortfarande lägre än genomsnittet för EU-27 enligt statistik från EU-kommissionen. Det svenska mjölket är lägre än priserna både i Danmark och i Finland. För nötkött ligger det svenska producentpriset bland de högsta av länderna i EU och för griskött ligger det svenska producentpriset över genomsnittet för EU-27.

Produktionsmedelspriser

Gödningspriserna i Europa och i Sverige är stabila, främst till följd av små prisrörelser för naturgas och urea. Inför kommande säsong antas inte några stora prisförändringar ske.

Under 2024 har de svenska priserna gått ner för de flesta fodermedel. Fallande priser på världsmarknaden är en viktig faktor till att fodret blivit billigare.

Produktionsmedelsprisstatistik Sverige

Jordbruksverkets statistik för priser på produktionsmedel avser tiden till och med april 2024. Under perioden april 2023 – april 2024 har produktionsmedelsprisindex gått ner med 3,3 procent. Prisnedgången har varit störst för foder med nästan 13 procent. Kostnaderna för veterinär och underhåll har däremot ökat. Under årets första månader har produktionsmedelspriserna varit oförändrade.

Lönsamhet

LRF:s gröna index för andra kvartalet 2024 visar på en tilltagande optimism bland jordbrukarna. Inte sedan hösten 2021 har de svenska jordbrukarna trott på tillväxt, och det är särskilt tydligt hos animalieproducenterna. Förbättringen beror på att kostnader för insatsvaror fallit samt på förväntningar om att kapitalkostnaderna ska fortsätta att falla.

I detta ärende har avdelningschefen Olof Johansson beslutat. Frida Svensson har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också Bengt Johnsson, Lena Niemi Hjulfors och verksjuristen Jacob Landsjö deltagit.

Olof Johansson

Frida Svensson

Skrivelsen har signerats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.